

MAGYAR
HELSINKI
BIZOTTSÁG

Tüntess okosan!

Mit érdemes tudni a tüntetőknek?

gyülekezési jog és rendőri intézkedések

Négy alapelv, amiről soha ne feledkezz meg tüntetés közben:

- Csak a békés tüntetést és tüntetőt védi a törvény!
- Fő a nyugalom, ne adj okot erőszakra! Ne szegülj szembe a rendőri intézkedéssel akkor sem, ha úgy érzed, hogy az jogsértő.
- Van lehetőség panaszra és jogi elégtételre, de nem a helyszínen.
- Lehetőség szerint csak ügyvéd jelenlétében tegyél vallomást.

AZ UTCÁN / TÜNTETÉSEN

Jogsértést követek-e el pusztán azzal, ha be nem jelentett gyűlésen veszek részt?

Nem. A gyülekezések bejelentése a szervező kötelessége, a gyülekezés résztvevői jellemzően nem is tudhatják, hogy egy tüntetés be lett-e jelentve. Ezért a bejelentés nélkül tartott gyülekezésért csak a szervező felel.

Ha olyan gyűlésen veszek részt, amit a szervező bejelentett ugyan, de a rendőrség megtiltott, akkor jogsértést követek el?

Igen. Aki betiltott gyűlésen vesz részt, az szabálysértés követ el. A tiltott gyűlés résztvevőit a rendőrök igazoltathatják vagy arcfelismerő rendszerrel azonosíthatják. Helyszíni bírságot is kiszabhat a rendőr, amit nem vagy köteles elfogadni (aláírni). Ha nem fogadod el a helyszíni bírságot, szabálysértési eljárás indulhat ellened, aminek eredményeként figyelmeztetésben részesíthetnek, vagy pénzbírságot, esetleg közérdekű munkát szabhatnak ki rád. Ha bírságot szabnak ki rád, akkor azt a bírságról szóló papír kézhezvételét követő 30 napon belül be kell fizetned, ellenkező esetben az adóhatóság fogja tőled behajtani.

Ha helyszíni bírságot kaptál, akkor nincs jogorvoslati lehetőséged, a bírságot be kell fizetni. Ha viszont nem a helyszínen bírságoltak meg, akkor több jogorvoslati lehetőséged is van a büntetéssel szemben. Ha még nem került rá sor, akkor kérheted, hogy a rendőrségen személyesen hallgassanak meg, ahol ismertetheted a személyes és anyagi helyzetedet is. Ezután a rendőrség új döntést hoz, amivel, ha továbbra sem értesz egyet, kifogást nyújthatsz be. A kifogást a bíróság fogja elbírálni. Mindig azonnal és alaposan olvasd el a szabálysértési eljárásban kapott összes iratot, mert azokból fog kiderülni, hogy meddig és milyen jogorvoslati lehetőséged van. Érdemes résen lenni, mert a szabálysértési eljárásban a jogorvoslati határidők rövidek, általában mindössze 8 napod van jogorvoslattal élni.

Ki minősül egy gyűlés szervezőjének?

A gyülekezési törvény szerint a gyűlés szervezője az, aki a résztvevőket a gyűlésen való részvételre nyilvánosan felhívja, a gyűlést meghirdeti, továbbá a gyűlést megszervezi és vezeti. Ezen feltételeknek együttesen kell fennállniuk értelmezésünk szerint. Ezért pusztán például az eseményről szóló Facebook-poszt megosztásával nem válik valaki szervezővé, ahogyan azzal sem, ha beszédet tart az eseményen.

Lefújhatnak-e gázsprayvel, könnygázzal figyelmeztetés nélkül a rendőrök?

Fő szabály szerint nem. A rendőrségi törvény szerint a kényszerítő eszköz (ilyennek számít a könnygáz is) alkalmazására az érintettet lehetőség szerint előzetesen figyelmeztetni kell. Egy tüntetésen többnyire lehetősége van a rendőrségnek – például hangosbemondón keresztül - előzetesen figyelmeztetni arra a tüntetőket, hogy úgy ítéli meg, jogellenes magatartást tanúsítanak, és ezért gáz- vagy paprikasprayt fog alkalmazni. Ha a figyelmeztetés megtörtént, és olyan tüntetőt is ér spray, aki egyébként nem tett semmi törvénysértőt, az nem kifogásolhatja. Bizonyos esetekben (például, ha megtámadják) a rendőr figyelmeztetés nélkül is alkalmazhat könnygázt vagy más kényszerítő eszközt.

Köteles vagyok-e engedelmeskedni a rendőr felszólításának akkor is, ha úgy gondolom, az jogszerűtlen?

Igen, szinte mindig. A rendőrségi törvény szerint engedelmeskedni kell a rendőri intézkedés alatt, annak jogszerűsége menet közben nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. Ilyen súlyos visszaélések azonban csak elvétve fordulnak elő. Ha jogellenesnek tartod az intézkedést, utólag érdemes panasszal élni. Ha helyben kezdesz el vitatkozni vagy ellenállni, akkor súlyosabb következményekre számíthatsz, mert aki a rendőri intézkedést akadályozza, az szabálysértést követ el. Ha pedig egy tüntető elveszíti a fejét és esetleg bármilyen mértékű erőszakot alkalmaz a rendőrrel szemben (például a vállára teszi a kezét), azzal a hivatalos személy elleni erőszak bűntettét követi el, és ekkor azonnal elő fogják állítani, azaz be fogják vinni a rendőrségre.

Ha utólag szeretnék panaszt tenni a rendőri intézkedés jogellenessége miatt, hova forduljak?

Két lehetőség is van. Az intézkedést végrehajtó rendőrkapitányságnak lehet írni az intézkedéstől számított 30 napon belül vagy az Alapvető Jogok Biztosához lehet fordulni az intézkedéstől számított 1 éven belül. Mindkét típusú panasz írásban és szóban is megtehető. A panasztételhez nem kötelező ügyvédet fogadnod.

Ha megütött a rendőr vagy letépt a földre, ki lehet-e kérni a köztéri kamerafelvételeket?

Igen, a rendőrségi törvény szerint az érintett kérheti, hogy a felvételt annak kezelője az adat átadásáig, de legfeljebb harminc napig ne törölje. A panasz- vagy büntetőeljárásban lehet indítványozni a felvételek felhasználását. Attól függően, hogy ki működteti a kamerát, más és más a felvételek megőrzési ideje, ezért indokolt a lehető leghamarabb kérni a felvételek megőrzését.

Készíthetek-e felvételt a rendőri intézkedésről akár mobiltelefonnal?

Igen, a rendőröket nyugodtan lehet fotózni, videózni. Ehhez nincs szükség a rendőrök beleegyezésére. Az intézkedést viszont nem akadályozhatod, nem állhatsz a rendőrök útjába. Érdemes több lépés távolságot tartva készíteni a felvételt, hogy biztosan ne legyél „útban” a rendőröknek, ne akadályozd az intézkedést. Fontos, hogy a rendőri intézkedés felvétele mások jogait nem sértheti. Ha lehetőség van rá, mindenképpen készíts felvételt az intézkedésről. Nem csak a jogszerűtlen vagy annak tűnő intézkedést rögzítheted a telefonoddal, hanem a szabályosat vagy annak tűnőt is.

Eltakarhatom az arcomat egy tüntetésen? Megengedett-e akár egészségügyi maszk használata?

Egy gyülekezésen nem szabad eltakarni az arcodat, azt a gyülekezési törvény és a Btk. is tiltja. A maszkviselés bűncselekménynek minősül, büntetőeljárást vonhat maga után!

Miért állíthatnak elő, miért vihet be a rendőr?

Sok esete van a jogszerű előállításnak, ezek közül gyülekezésen, tüntetésen általában három helyzet fordul elő. Kötelező elállítani azt, akit bűncselekmény elkövetésén érnek tetten. Rendőri mérlegelés alapján lehet előállítani valakit, ha a szabálysértést felszólítás ellenére nem hagyja abba, ahogyan akkor is, ha nem tudja igazolni a személyazonosságát. Szintén a rendőr döntésén múlik, hogy előállít-e, ha nincs tettenérés (ilyen eset, ha például valaki hasonló ruhát hord, mint amilyen egy bűncselekmény elkövetőjén volt, vagy megfelel a személyleírásának). Fontos, hogy a mérlegelést lehetővé tevő esetekben a rendőr dönthet úgy is, hogy nem állít elő, hanem például igazoltat, felírja az adatait, és később hív be kihallgatásra.

Mi a helyzet akkor, ha nem tüntetésen, hanem valamilyen politikai pártrendezvényen (például utcai fórumon, választási gyűlésen) veszek részt?

A választási kampányidőszakban némiképp eltérő szabályok vonatkoznak ugyan a politikai rendezvényekre (választási gyűlésekre), de ezek az eltérő szabályok kizárólag a gyűlés szervezésére és szervezőire vonatkoznak. Általánosságban azt lehet mondani, hogy résztvevőként nincs jelentősége annak, hogy politikai rendezvényen vagy más tüntetésen veszel részt, ugyanazok a szabályok vonatkoznak rád.

A RENDŐRSÉGEN

Hogy kell elképzelni az előállítást?

Az előállítás során az előállított személyt a rendőrkapitányságra viszik, elhelyezik egy helyiségben, ahol várakoznia kell, amíg a rendőrök megírják a jelentést, kihallgatják a tanúkat, egyéb bizonyítékokat szereznek be. Ha az előállított személlyel kapcsolatban bűncselekmény gyanúja merül fel, akkor ezzel őt meggyanúsítják (közlik ezt a tényt) és gyanúsítottként hallgatják ki. Ujjlenyomatot és DNS mintát is vesznek.

Milyen hosszán tarthatnak bent?

Az előállítás mindig csak a szükséges ideig tarthat, legfeljebb azonban nyolc óráig, ami egy alkalommal indokolt esetben meghosszabbítható négy órával. Fontos, hogy indokolatlanul a törvényi maximális időtartam nem meríthető ki, vagyis a nyolc (esetleg tizenkét) óra csak akkor jogszerű, ha a teljes időtartamnak ésszerű indoka is van. Ha bűncselekmény elkövetésével gyanúsítanak, akkor őrizetbe is vehetnek. Ennek a maximális ideje 72 óra, amibe az előállítás 8 (vagy 12) óráját bele kell számítani. 5 óra fogvatartás után a rendőrség köteles ételt biztosítani. Az előállítás elején ritkán lehet tudni, hogy pontosan meddig marad bent az ember, ezért akkor is érdemes ételt kérni az előállítás kezdetekor, ha valaki még nem éhes.

Értesíthetek-e valakit, ha bevisznek? Milyen gyorsan van erre lehetőségem?

Te közvetlenül nem értesíthetsz senkit, de ahhoz jogod van, hogy a rendőrségtől kérd egy általad választott személy értesítését. A választott személyt a rendőrség köteles haladéktalanul értesíteni (telefonon felhívni), kivéve, ha az adott személy értesítése veszélyeztetné az intézkedés sikerességét. Érdemes egy második személy adatait is megadni, ha az elsőként megnevezettet a rendőrség nem éri el, mert egyébként előfordulhat, hogy a rendőrség rögzíti, hogy az értesítés sikertelen volt, és nem próbálkozik tovább.

A szüleimet, házastársamat akkor is értesíti-e a rendőrség, ha nem akarom?

Nem. Csak azt értesíti a rendőrség, akit te kérsz. Ez alól kivétel, ha 18 év alatti vagy, vagy gondokság alatt állsz. Ebben az esetben a rendőrség köteles értesíteni a szülődet vagy a gondnokodat.

A fogdán van kamera? Mi biztosítja, hogy ott nem bántanak?

A folyosókon van, a lépcsőházakban és kihallgató szobákban lehet, a zárkában és a mellékhelyiségekben nincs kamera. Ezzel együtt az a tapasztalat, hogy az esetek túlnyomó többségében az ellenállást nem tanúsító előállítottat nem bántalmazzák, ahogy természetesen az ellenálló vagy agresszív személyt is tilos bántani. Szélsőséges esetek ugyanakkor előfordulnak, ilyenkor azonnal meg kell próbálni értesíteni ügyvédet, hozzátartozót, fogdaorvost vagy bárkit, aki tanúsítani tudja a bántalmazást. Bántalmazás esetén a lehető leggyorsabban orvoshoz kell fordulni és láttelepet kell vetetni! Fontos az is, hogy a rendőr jogszerűen alkalmazhat testi kényszert vagy más kényszerítő eszközt (pl. bilincset, gumibotot) önkárosítás, támadás vagy szökés megakadályozására, valamint ellenszegülés megtörésére. A rendőri erőszak ilyen esetben is csak törvényes célokat szolgálhat és arányos lehet, nem irányulhat sérülés okozására.

Mi történik, ha hamis adatokat adok meg a rendőröknek az előállítás során?

Semmiképpen sem javasoljuk, hogy így tegyél! A hamis adatok megadása a közokirat-hamisítás nevű bűncselekmény egyik fajtája, amiért külön büntetőeljárás indul és külön büntetés jár.

Jogom van ügyvédhez, ha gyanúsítottként ki akarnak hallgatni? Csak akkor kaphatok ügyvédet, ha fejből tudom a számát, vagy jogom van megnézni a telefonomban az ügyvédem számát? Mi van, ha egyetlenegy ügyvéd számát sem tudom?

Ügyvédhez a büntetőeljárás minden szakaszában joga van a gyanúsítottnak. Ha ki akarnak hallgatni, akkor legalább két órát kell biztosítani arra, hogy az ügyvéd megjelenhessen. A kihallgatás előtt lehetőséget kell biztosítani arra is, hogy az ügyvéddel négy szemközt konzultálj. Az ügyvéd számát nem kell fejből tudni, de ha már elvették a telefonod, akkor abban azt megnézni nem lehet. Legalább az ügyvéded nevét és az irodai címét érdemes fejből tudnod, ez alapján a rendőrség már tudja őt értesíteni. Ha valamiért nem tudsz ügyvédet meghatalmazni, akkor a rendőrség fog kirendelni egyet. Az ügyvédet – ha az értesítéstől két óra eltelt – nem kell megvárni a kihallgatás megkezdésével. Ha gyanúsítottként hallgatnak ki, mondhatod, hogy az ügyvéded nélkül nem akarsz vallomást tenni. Ha előállítottak vagy őrizetbe vettek, hozzátartozód is hatalmazhat meg számodra ügyvédet, aki ezt követően felveheti a kapcsolatot a hatósággal és felkereshet téged.

Gyanúsított ki hallgatáson köteles igazat mondani? Bajba kerülök-e, ha csináltam valamit, de letagadom? Érhet-e hátrány, ha nem válaszolok a rendőr kérdéseire a kihallgatáson?

A gyanúsítottnak a vallomástétel joga, nem pedig kötelessége. Vagyis, ha gyanúsítottként hallgatnak ki, nem vagy köteles vallomást tenni. Ezen túl, ha gyanúsítottként vallomást teszel, nem vagy köteles igazat sem mondani. Ami viszont fontos, hogy más bűncselekmény elkövetésével hamisan nem vádolhatsz. Jogilag hátrány nem érhet, ha nem teszel vallomást. A gyakorlat azonban nem ilyen egyszerű, hiszen a vallomás megtagadása nem akadályozza az eljárás lefolytatását, így mindig esetről esetre lehet csak eldönteni, hogy érdemes-e vallomást tenni. Ebben az ügyvéded tud segíteni.

Mi a helyzet akkor, ha nem gyanúsítanak semmivel, hanem csak tanúként hallgatnak ki? Ekkor is dönthetek úgy, hogy nem teszek vallomást?

Tanúként általában köteles vagy vallomást tenni. Ez alól kivétel, ha a gyanúsított személy hozzátartozója vagy, vagy a vallomással egyébként saját magadat vagy hozzátartozódat bűncselekmény elkövetésével vádolnád. Ha tanúként hallgatnak ki, akkor köteles vagy igazat mondani, a hamis tanúzás bűncselekmény! A kihallgatás előtt a rendőr köteles tájékoztatni téged arról, hogy milyen esetekben tagadhatod meg a vallomástételt.

Honnan tudom, hogy gyanúsítanak valamivel, vagy csak tanúként akarnak kihallgatni?

A rendőr a kihallgatás elején köteles tájékoztatni téged arról, hogy gyanúsítottként vagy tanúként hallgat ki. Ha ezt nem teszi, kérdezz rá, mielőtt konkrét válaszolnál.

Ha nem azt írja le a rendőr a kihallgatási jegyzőkönyvbe, amit mondtam, akkor mit tudok csinálni?

Minden egyes mondatot alaposan olvass végig, mielőtt aláírnád a jegyzőkönyvet. Ha valami nem úgy szerepel benne, ahogy mondtad, akkor ne írd alá, hanem kérd a jegyzőkönyv kijavítását. Azért is érdemes inkább ügyvéd jelenlétében vallomást tenni, mert erre ő külön is figyel, és jelezni tudja, ha valami nem pontos a jegyzőkönyvben.

Tudok utólag változtatni a kihallgatásom során elmondottakon?

Utólag lehet változtatni a kihallgatás során elmondottakon, de ez szinte soha nem szerencsés, mert meg kell tudni magyarázni, hogy mi indokolja az eltérő vallomást. Ha bíróság elé kerül az ügy, akkor a bíró fogja eldönteni, hogy az ellentmondó vallomások közül melyiket fogadja el hiteles bizonyítékként.

Ha a barátaimmal együtt voltam, amikor előállítottak, köteles vagyok a rendőröknek kiadni az ő adataikat?

Ha gyanúsítottként hallgatnak ki, akkor nem, hiszen gyanúsítottként nem vagy köteles vallomást tenni. Ha viszont tanúként hallgatnak meg, akkor általában igen, de a kivételekről a rendőr köteles tájékoztatni téged a kihallgatás elején.

Ha a kihallgatáson megkérdezik, hogy hol tanulsz, akkor az iskolámat értesíteni fogja a rendőrség az előállításomról/a büntetőügyemről? Ezeket köteles vagyok elmondani? Ezért kirúghatnak, pl. a suliból?

Ha nem kívánsz vallomást tenni gyanúsítottként, akkor ezeket az adatokat sem kell megmondani a rendőrnek. Egyébként önmagában arról, hogy valakit bevisznek, a rendőr általában nem értesíti az iskolát, de ha fiatalkorú (18 év alatti) vagy, akkor ún. környezettanulmányt kell készíteni, és annak keretében várhatóan az iskolát is fel fogják keresni. Csak azért senkit nem rúghatnak ki az iskolából, mert büntetőeljárás indult ellene.

Ha a rendőrségen szondát fújatnak velem és kiderül, hogy ittam alkoholt az előállítás előtt, annak lehet hatása az ügyemre?

Ha bűncselekményt követett el valaki, és azt ittas állapotban tette, akkor ez súlyosító körülmény a büntetés kiszabása során, és szigorúbban ítélik meg az ügyet.

Tényleg gyorsabban vége van az előállításnak, ha minden papírt azonnal aláírok? Úgy tényleg gyorsabban elengednek a rendőrök?

A papírok aláírása nem befolyásolhatja az előállítás hosszát. Úgy semmiképpen ne íj alá semmit, hogy annak tartalmát nem ismered és nem vagy biztos benne, hogy az a helyzetnek megfelelő, valós leírást tartalmazza!

Ha aláírom, hogy nincs panaszom/sérülésem a rendőri intézkedéssel összefüggésben, akkor azzal lemondok a későbbi jogérvényesítésről?

Nem, de sokkal nehezebb bizonyítani később, hogy volt panaszod/sérülésed, ha korábban rendőrségi iratban azt nyilatkoztad, hogy nincsen.

Miről köteles a rendőrség iratot adni? Amit nem adnak ki, amikor elengednek, utólag hogyan tudom megszerezni? Miért fontos, hogy megkapjam az ügy iratait?

Az előállítás okáról és időtartamáról kell igazolást adni, illetve, ha vallomást tettél, akkor az arról készült jegyzőkönyvről is kaphatsz ingyenesen egy másolatot. Ezt érdemes kérni, ha a rendőrök nem adnák oda maguktól. Ezek az iratok azért is fontosak, mert ha utóbb panasszal vagy jogorvoslattal akarsz élni, akkor többek között ezen iratok alapján lehet majd megítélni az ügyet.

Ha előállítanak, azzal büntetett előéletűvé válok? Bekerülök a bűnügyi nyilvántartásba?

Az előállítással senki nem lesz büntetett előéletű. Ha meggyanúsítanak, az bekerül a bűnügyi nyilvántartásba, de ettől sem leszel büntetett előéletű.

Kell-e valamit csinálnom, miután vége az előállításnak? Vagy majd egyszer értesítenek ügyis?

Az előállítás után mindenképpen érdemes elmenni ügyvédhez a kapott iratokkal. Érdemes az előállítás okát (vagyis azt, amiért bevitték) és az előállítás alatt történeteket részletesen leírni, mert később rosszabbul fogsz emlékezni. Fontos felírni az esetleges tanúk nevét, elérhetőségét is. Ettől függetlenül az eljárás további sorsáról kapsz majd iratot a rendőrségtől, aminek tartalma attól függ, hogy mit tart indokoltnak a hatóság.

Elérhetőségeink:

MAGYAR
HELSINKI
BIZOTTSÁG

helsinki@helsinki.hu

+36 70/323-5847; +36 70/772-8175

(hétköznap 9–17 óra között)

Ez a tájékoztató a 2026. február 03. napján hatályos jogszabályok alapján készült.

Fordulj hozzánk, ha még mindig nem vagy biztos abban, hogy valami jogszerű-e vagy sem!